

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2013 vp

Valtioneuvoston selonteko elintarviketurvallisuudesta 2013—2017

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä toukokuuta 2013 lähettäessään valtioneuvoston selonteon elintarviketurvallisuudesta 2013—2017 (VNS 5/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että sivistysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- eläinlääkintöylitarkastaja Sebastian Hielm, maa- ja metsätalousministeriö
- opetusneuvos Erja Heikkinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- opetusneuvos Marjaana Manninen, Opetushallitus
- jaostopäällikkö Pirkko Tuominen, Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
- professori Marja-Liisa Hänninen, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellinen tiedekunta
- erikoistutkija Jarkko Niemi, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT)
- johtava tutkija, ETT Maria Saarela, VTT
- palveluesimies Sirkka-Liisa Antman, Helsingin kaupunki, Palmia

- ruokapalvelupäällikkö Aulikki Johansson, Helsingin kaupunki, Palmia
- erityisasiantuntija Tarja Hartikainen, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Liisa Niilola, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
- toiminnanjohtaja Leila Kekkonen, Keliakialiitto ry
- puheenjohtaja, KM Anneli Rantamäki, Kotitalousopettajien liitto ry
- hallituksen puheenjohtaja Taina Laaksoharju, Lasten ja nuorten puutarhayhdistys
- vapaaehtois- ja puutarhatoiminnan koordinaattori Janne Länsipuro, Lasten ja nuorten puutarhayhdistys
- ruokakulttuuriasiamies Anni-Mari Syväniemi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Marianne Heikkilä, Marttaliitto ry
- nuorisotyön johtaja Marjaana Liukko, Suomen 4H-liitto
- ruokakulttuurin professori Johanna Mäkelä.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Akatemia
- ruokapalvelujohtaja Toini Linnanmäki, Kirkkonummen kunta
- Lastentarhanopettajaliitto LTOL ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Valtioneuvoston kolmas elintarviketurvallisuutta koskeva selonteko on laaja ja kattava selvitys elintarviketurvallisuuden nykytilasta. Hallitus näkee selonteossa myös mahdollisuuden eduskuntakeskusteluun siitä, miten lähivuosien todennäköisiin muutostekijöihin tulisi vastata. Erityisen tärkeänä sivistysvaliokunta pitääkin laajaa muutostekijöiden käsittelyä ja tavoitteiden pohdintaa. Sivistysvaliokunnan toimialan kannalta korostuu luku Ravitsemus — Elämäntavat ja ruoka.

Selonteossa elintarviketurvallisuuden lähitulevaisuuden haasteet on koottu kolmen pääotsikon alle: globalisaatio, verkottunut elintarviketietä ja ravitsemus. Selonteossa todetaan, että ravitsemus on yhä tärkeämpi osa elintarviketurvallisuutta. Samat tekijät, jotka vaikuttavat elintarviketurvallisuuteen, kuten globaalit ruokajärjestelmän muutokset ja kuluttajan käyttäytyminen, vaikuttavat myös kansanravitsemukseen. Ravitsemus on suurelta osin yksilön päättävällä ja sen toteutuminen yksilön valinnoista riippuvaista. Ruoka- ja liikuntatottumukset syntyvät pääosin lapsuudessa, jolloin perheen ja muun kasvuympäristön merkitys korostuu. Valtion toimilla voidaan vaikuttaa väestön toimintaympäristöön ja ohjata yksilön ravitsemus- ja elämäntapavalintoja.

Kuluttaja-, ruoka- ja ravitsemusosaamiseen perustuvien valintojen vahvistaminen on tärkeä tavoite. Kotitalouksien täytyy osata tehdä oikeita valintoja mm. pakkausselosteiden informaation perusteella. Ruokahävikki on jatkuvasti kasvava ongelma kotitalouksissa. Tämä kertoo ruokatalouden suunnittelemattomuudesta ja arjen taitojen puutteesta. Mitä eroa on parasta ennen ja viimeinen käyttöpäivä -merkinnöillä? Milloin ruokaa voi vielä syödä, ja milloin se on vanhentunutta? Mistä sen tietää: haju, maku, säilytysaika, säilytyslämpötila? Mitkä tuotteet pilaantuvat nopeasti, mitkä säilyvät? Kotitalous-

osaamisen parantaminen, kouluruokailun merkityksen vahvistaminen osana opetustehtävää sekä kansalaisten ruokaan liittyvän osaamis- ja tietotason nostaminen ovat tärkeitä keinoja näiden tietojen ja taitojen lisäämiseksi.

Kasvatuksen, opetuksen ja neuvonnan merkitys kasvaa, kun valinnan mahdollisuudet ja uudenlaisten tuotteiden määrä lisääntyvät jatkuvasti. Erityisesti elintarvikkeiden alkuperään, koostumukseen ja vastuullisuuteen liittyvät kysymykset monimutkaistuvat. Ruuan on oltava turvallista koko elinkaaren ajalta niin ympäristölle, yhteiskunnalle kuin taloudellisestikin — työhyvinvoinnin ja eläinten hyvinvoinnin huomioiden.

Ruokaosaamisella ja sitä tukevalla ruokakasvatuksella on merkittävä rooli ruokaturvallisuuden toteutumiselle. Tulevaisuudessa merkitys todennäköisesti korostuu nykyisestäkin ja ruokaturvallisuuteen liittyvä alue voi muuttua vielä nykyistäkin monimutkaisemmaksi. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä tavoitteena ruoka- ja ravitsemusopetuksen ja -kasvatuksen vahvistamista kaikilla koulutuksen asteilla.

Lasten ja nuorten ruokaosaamiseen ja -osallisuuteen on monenlaisia mahdollisuuksia. Varhaiskasvatus ja kouluopetus ovat tärkeimpiä kodin ohella, mutta myös erilaiset oppimisympäristöt voivat tarjota mahdollisuuksia niin ruokaan liittyvän tiedon kuin myös taitojen, kokemusten ja elämysten lisääjinä. Tällaisia voisivat olla esim. koulupuutarhat, maatilayhteistyö, jatkopalokasvatukset, kerho- ja leiritoiminta, nuorisotoimi ja työpajatoiminta sekä marja- ja sieniretket.

Selonteossa käsitellään lasten ja nuorten ravinnonsaantia koskevassa luvussa myös energiajuomia ja niiden käyttöä. Sivistysvaliokunta tulee käsittelemään energiajuomien käyttöä koulussa sen käsiteltävänä olevan koulurauhaa koskevan hallituksen esityksen yhteydessä (HE 66/2013 vp) mm. siltä pohjalta, että apulaisoikeuskansleri on hiljattain todennut energiajuomien käytön ohjeistuksen olevan epäyhtenäistä

kunnissa tällä hetkellä ja myös nyky-lainsäädännön vastaista.

Varhaiskasvatus ja perusopetus

Selonteon Elämäntavat ja ruoka -luvussa on toimenpide-ehdotus siitä, että opettajien sekä varhaiskasvatuksen ja ruokahuollon ravitsemusosaamista vahvistetaan oppimateriaalilla ja koulutuksella. Sivistysvaliokunta pitää tätä kirjausta erittäin tärkeänä, mutta ruokaosaamista olisi ollut tarpeellista käsitellä laajemminkin.

Jo varhaiskasvatuksessa luodaan pohja ruokaan ja ruokailuun liittyville asenteille sekä tuetaan kotien kasvatustehtävää terveellisen ruokavalion oppimisessa. Tälle pohjalle rakennetaan myöhemmin lisää tietoa elintarvikkeiden terveys- ja eettisistä vaikutuksista peruskoulun kotitalousopetuksessa. Käytännön ruuanvalmistustaitoja tulisi opettaa jo alakoulussa, jolloin lapset ovat vastaanottavaisessa iässä. Valiokunta korostaa, että ruokakasvatus antaa konkreettiset valmiudet ymmärtää syömistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä laaja-alaisessa kokonaisuudessa. Ruokakasvatus ei ole vain kognitiivista oppimista vaan myös taitojen hallitsemista. Arvosituksen ja ymmärryksen syntymiseksi lapset ja nuoret tarvitsevat sitä, että he pääsevät omin käsin kokemaan ja tekemään. Ensisijainen paikka on tietenkin koti, mutta niin varhaiskasvatus kuin perusopetuskin voivat tarjota lapsille mahdollisuuksia itse osallistua ruokaketjuun ja sen jokaiseen osaan. Tulevaisuuden toimenpiteitä pohdittaessa on tärkeää muistaa, että käden taitojen ja tekemällä oppimisen merkitys on suuri myös tulevaisuudessa, sillä ne vahvistavat ihmisten itsevarmuutta ja parantavat oman elämän hallintaa.

On myös huomattava, että ruokakulttuurin saralla on juuri nyt paljon kansalaisten omaehtoiseen ja aktiiviseen tee se itse -ajatteluun perustuvaa toimintaa. Usein taustalla on innostus ruokaan ja halu tietää siitä enemmän sekä kehittää ja kokeilla uusia ideoita ja toimintatapoja. Ruokaharrastusta tukevat ne perustiedot ja -taidot sekä mieltymykset ja tottumukset, jotka on

mahdollista oppia varhaislapsuudessa ja koulussa.

Varhaiskasvatuksessa ja yleissivistävässä koulutuksessa olisi valiokunnan mielestä tärkeää hyödyntää ruokaan ja syömiseen liittyvien asioiden integratiivisen tarkastelun mahdollisuuksia. Valiokunta pitää myönteisenä selonteossa mainintaa siitä, että kotitalousopetus voi luontevasti toimia siltana esimerkiksi biologian, kemian tai uskonnon opetuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tämä koskee myös muita oppiaineita. Valiokunta pitää myös mahdollisena vahvistaa kouluruokailun houkuttelevuutta oppiaineyhteistyöllä ja koulun toimintakulttuurin kokonaisvaltaisella kehittämisellä ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen näkökulmasta sekä keskitymällä oikea-aikaisen ja pedagogisesti ohjatun kouluaikaisen ruokailun kehittämiseen. Kotitalous, terveystieto ja liikunta antavat yhdessä tiedollisen, taidollisen ja asenteellisen perustan oppilaan ravitsemuksellisen terveyden, aktiivisen elämäntavan ja hyvän toimintakyvyn edistämiseksi.

Hyviä kokemuksia on saatu myös makukouluista ja ns. Sapere-menetelmästä, jossa lapset saavat kokemuksia tutkimalla ruokaan liittyviä ilmiöitä sekä valmistamalla ruokaa leikin, liikunnan ja esim. retkeilyn yhteydessä.

Koulun ruokakasvatus on tärkeää kaikilla kouluasteilla ja kaikissa oppiaineissa sekä kouluruokailussa. Ruokakasvatus onkin saatava vahvasti mukaan nyt valmisteilla oleviin opetussuunnitelmiin. Opetussuunnitelmien uudistamistyön yhteydessä opetukseen ja kouluruokailuun liittyviä tavoitteita voidaan tarkastella myös tässä selonteossa määritellyn mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa opetussuunnitelman uudistamiseen tulisi sisältyä pedagogisena tavoitteena mm. se, mistä ruoka tulee, miten sitä viljellään ja miten se valmistetaan.

Lisäksi vanhempien osaamista olisi lisättävä niin, että vanhemmat ymmärtävät asemansa terveellisten ruokatottumusten luojina sekä ravitsemukseen liittyvät perustekijät. Päiväkotijä ja kouluruokailun ohella kotona syötävät ateriat muodostavat suuren osan lapsen päivittäisestä energian ja ravintoaineiden saannista. Kuntapäätä-

jillä tulisi myös olla osaamista ja taustatietoa mm. ravitsemuslaatuun liittyvien päätösten tueksi.

Kotitalouden opetus. Yhteiskunnan muutoksen myötä arjen taidot ja ruokaosaaminen eivät enää välttämättä siirry perheissä. Sen vuoksi kotitalousopetuksella on merkittävä asema tiedon siirtäjänä perusopetuksessa oleville nuorille. Kotitalousopetus on myös tasa-arvoistava tekijä, koska siihen osallistuu koko ikäluokka. Oppilaiden kautta tiedot välittyvät myös heidän perheisiinsä.

Valiokunta viittaa viime vaalikaudella ruokaselonteosta antamaansa lausuntoon. Siinä todetaan, että on tärkeää varmistaa kotitalouden ja terveystiedon opetukselle riittävät opetustuntimäärät sekä lisätä ruokakasvatusta tukevaa kerhotoimintaa.

Koulu- ja päiväkotiruokailu

Suomessa on pitkään ollut ainutlaatuinen, lailla turvattu kouluruokailujärjestelmä. Perusopetuslain 31 §:n 2 momentin mukaan oppilaalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen ja maksuton kouluateria. Maksuton kouluruokailu on keskeinen hyvinvointipalvelu, jota myös kansainvälisesti arvostetaan. Valiokunta korostaa, että kouluruokailusta tulee edelleenkin pitää hyvää huolta ja sitä tulee edelleen kehittää.

Ruokailu on päiväkodeissa ja kouluissa elävä oppimisympäristö, johon koko yhteisö osallistuu ja vaikuttaa. Osana koulun yleisiä kasvatustavoitteita tulee kouluruokailun roolia vahvistaa. Nykyistä kouluateriaa koskevaa säännöstä käsitellessään vuonna 1998 sivistysvaliokunta kiinnitti mietinnössään huomiota myös kouluruokailun kasvatuksellisiin tavoitteisiin. Valiokunta korosti sitä, että kouluruokailun tulee tapahtua ohjattuna. Valiokunta painottaa edelleenkin, että varhaiskasvatuksen ja peruskoulun ohjatussa ruokailussa lapsella ja nuorella on mahdollista oppia aterioimaan yhdessä, syömään terveellisesti, kohtaamaan uusia ruokalajeja sekä laajentamaan makutottumuksiaan.

Kouluruoka on myös monille lapsille ainoa lämmin ateria päivässä. Tästä syystä ruuan laatuun ja turvallisuuteen tulee erityisesti kiinnittää huomiota. Laadukkaalla kouluruualla vaikutetaan osaltaan huono-osaisuuden ehkäisemiseen.

Selonteko ei valitettavasti käsittele erityisruokavalioita ja terveydelle turvallisen ruokailun varmistamista eikä tällaista ruokaa tarvitsevien palvelujen kehittämistä julkisessa ruokahuollossa. Valiokunta pitää tärkeänä myös sitä, että sairauteen, esim. keliakia, perustuvaa erikoisruokavaliota noudattavilla oppilailta on mahdollisuus ravitsemuksellisesti turvalliseen ja täysipainoiseen ateriaan. Kouluruokailuun liittyen valiokunta huomauttaa, että koulussa on kotien lisäksi mahdollisuus havainnoida mahdollisia syömishäiriöitä. Syömishäiriöiden yleisyyden vuoksi on hyvin tärkeää käsitellä näitä asioita mm. terveystiedon tunnilla.

Koulun oppilaiden lounasaikoihin on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Ruokailulle tulee varata riittävän pitkä aika, eikä ruokaintunti saa olla liian aikaisin, jotta lapset ja nuoret jaksavat koko pitkän koulupäivän.

Millä herätetään koululaisten kiinnostus ruokaan ja ruokailuun? Tavoitteena on herättää kiinnostus ruokaan ja ruokailuun kouluissa ja päiväkodeissa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja. Erityisesti kouluruokailussa myös houkuttelevuus on tärkeää. Ruuan ulkonäkö on lapsille tärkeä. Tärkeä viesti on myös, että kalaa, lihaa ja vihanneksia ei haluta syödä, jos ne näyttävät epäilyttäviltä tai eivät ole tuoreen näköisiä.

Lapsia innostaa syömään terveellisesti innostava kasvatustavoite ruuan merkityksestä joko kotona, koulussa tai mediassa, jossa erityisesti kiinnostaviksi koetut ja värikkäät mainokset vetoavat. Asiasta kiinnostuneen kertojan tulisi lasten mielestä osallistaa lapset kokeilemaan erilaisia ruokia esimerkiksi valmistamalla kiinnostavia välipaloja marjoista ja hedelmistä. Myös kannustamisen lapset kokevat keinoksi saada heidät syömään terveellisesti ja esimerkiksi enemmän vihanneksia ja hedelmiä (SiVL 18/2010 vp).

Henkilöstön koulutus. Opettaja on paitsi tapakasvatuksen myös ravitsemus- ja terveyskasvatuksen toteuttaja. Pelkkä aikuisen läsnäolo ei riitä, vaan yhdessä aterioiminen vaatii myös aikuisen ohjauksen. Tämä on mahdollista vain, jos opettaja on ruokailemassa oman ryhmänsä kanssa. Kasvatuksellisten tavoitteiden saavuttamisessa myös ryhmäkoolla on merkitystä. Monissa kunnissa kouluruokailussa ohjaus on kuitenkin ymmärretty vain oppilaiden valvontana, johon eivät kuulu ravitsemuskasvatuksen pedagogiset näkökulmat. Valiokunnan mielestä opetushenkilöstön ammatillista osaamista kehittävässä jatko- ja täydennyskoulutuksessa tulee olla riittävästi ruokakulttuuri-, ravitsemus- sekä kuluttajakasvatusta. Ammattikeittiöiden osaamista lähi- ja luomuruuan käytön sekä terveellisempien valintojen edistämiseksi tulee parantaa.

On tärkeää, että opettajien sekä varhaiskasvatuksessa ja ruokahuollossa toimivien ravitsemusosaamista vahvistetaan oppimateriaalilla ja koulutuksella, ja valiokunta kannattaa selonteossa todettua asiaa, että kohderyhmään lisätään terveydenhoitaja ja ravitsemusopetusta lisätään jo ammattiin opiskelun vaiheessa.

Kouluruuan valmistus ja koulukeittiöt

Valiokunnan saaman tiedon mukaan esimerkiksi Ruotsissa ollaan enenevässä määrin siirtymässä siihen, että kouluruoka valmistetaan koulujen lähikeittiöissä. Sivistysvaliokunta pitää tätä oikeana suuntauksena ja kannattaa vastaavaa Suomenkin kouluruuan valmistukseen. Niin ruuan laadun varmistamiseksi kuin myös koululaisten tietoisuuden lisäämiseksi ruuan valmistuksesta olisi tämä tärkeää. Myös päiväkodeissa lapset voisivat nähdä ja kokea, miten ruokaa valmistetaan, jos ruoka tehtäisiin paikan päällä. Valiokunnalla ei ole ollut asiaa käsitellessään mahdollisuutta saada asiasta tutkittua tietoa, mutta valiokunnalle on esitetty, että myöskään kustannukset eivät olisi loppujen lopuksi suuremmat kuin keskuskeittiöissä valmistus. Tulisikin selvittää myös kokonaiskustannukset, kun otetaan

huomioon myös ruuan laadun mahdollinen heikkeneminen ehkä pitkissäkin kuljetuksissa, kuljetuskustannukset sekä lähellä valmistetun ruuan vaikutukset ruokaan liittyvän kasvatustehtävän onnistumiseen.

Valiokunta painottaa, että edelleen on lisättävä julkisen sektorin hankintaosaamiseen liittyvää neuvontaa. Ruokalistasuunnittelulla ja elintarvikevalinnoilla voidaan tukea alueellista ja ympäristön hyvinvointia sekä maaseudun elinvoimaisuutta. Julkisen joukkoruokailun raaka-aineiden ja palveluiden kilpailuttamisessa voidaan painottaa kokonaistaloudellisuutta sekä tuotteiden laatua, turvallisuutta ja ympäristövaikutuksia.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että laadukas ruoka ei välttämättä lisää kustannuksia merkittävässä määrin. Saadun selvityksen mukaan 80 % aterian hinnasta muodostuu palkkauskustannuksista. Lähiraaka-aineet maksavat hieman enemmän, mutta se on merkittävä panostus väestön terveyteen. Eri osapuolien yhteistyötä tiivistämällä ja lähiruuan ostamiseen ja käyttöön liittyvän osaamisen karttuessa hintaero lähiruuan ja muun ruuan välillä tulee pienenevän, minkä lisäksi lähiruuan eduksi voidaan laskea lähialueen taloudelle koitua hyöty.

Yhtenä selkeänä ongelmana sivistysvaliokunta pitää sitä, että koulujen keittiötiloja ei anneta käyttää esim. harrastus- ja muuhun käyttöön iltaisin tai muutoin koulupäivien ulkopuolella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan käytölle ei olisi lainsäädännöllistä estettä, mutta käytännössä hygieniä- ym. vaatimukset johtavat siihen, että käyttö estetään. Valiokunta kuitenkin huomauttaa, että nämä tilat olisivat erinomaisia paikkoja mm. kotitalouden neuvontajärjestöjen toiminnalle. Tilojen puutteessa monet ruokaan liittyvät toiminnot jäävät järjestämättä. Myös koululaisten harrastuspiireissä lapset ja nuoret voisivat yhdessä oppia ruuanlaittoa ja saada ruokaan liittyviä kokemuksia vapaa-aikanaan. Valiokunta esittää, että selvitetään, miten näiden tilojen käyttöön liittyvät esteet voitaisiin poistaa.

Järjestötyö

Ruoka-asioiden osalta kasvatusta ja valistusta tehdään myös monissa järjestöissä. Usein tällaisten hankkeiden keskiössä on pelkän tiedon jakamisen ohella tavoitteena sekä osallistaa että voimaannuttaa ihmisiä. Järjestöt tavoittavat laajoja ryhmiä sekä erityisryhmiä, jotka eivät itse pysty hakeutumaan aktiivisesti maksullisen neuvonnan piiriin. Neuvontajärjestöillä on tärkeä rooli ruokaturvallisuuden ja terveyden edistämisessä.

Kaikille ikäryhmille, mutta etenkin nuorille, tarvitaan ohjausta ravitsemusasioissa, mutta on tärkeää ymmärtää jatkumo varhaiskasvatuksesta koulopetuksen kautta aikuiskasvatukseen. Järjestöt osaavat toteuttaa kuluttajille suunnattua neuvontaa sekä kampanjoita. Kuluttajat tarvitsevat hyvän kotitalousopetuksen lisäksi kotitalousneuvontaa niin henkilökohtaisena ja ryhmäneuvontana kuin verkkopalveluinakin.

Tutkimus

Elintarviketutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus on suurta, sillä tutkimustulokset ovat nopeasti implementoitavissa käytäntöön. Selonteossa todetaan, että elintarviketurvallisuus Suomessa on maailman huippuluokkaa ja suomalaisen elintarvikeketjun läpi menevä laatuajattelu, jossa elintarviketurvallisuus on korkealle priorisoitu, on yksi suomalaisen elintarviketuotannon vahvuuksia. Valiokunta painottaa sitä, että Suomen tulee profiloitua ruokaturvallisuuden ja —osaamisen mallimaaksi. Elintarviketurvallisuustutkimus on todettu kansainvälisesti korkeatasoiseksi Tieteen tila 2009- ja 2012-raporteissa. Useat vuonna 2006 julkaistun kansainväli-

sen Suomen elintarviketutkimuksen arviointiraportin suosituksista on myös toteutettu.

Sivistysvaliokunta katsoo, että edellytykset hyvälle elintarviketurvallisuustilanteelle on saavutettu pitkäjänteisellä huippututkimuksella ja sen tukemisella. Vaikka Suomen elintarviketurvallisuus onkin kansainvälisesti huipputasoa, tarvitaan tilanteen jatkuvaa seuranta, koska syömiseen ja ruuan tuottamiseen liittyvä toimintaympäristö muuttuu koko ajan. Valiokunta korostaa, että tutkimuksella tulee jatkossakin olemaan merkittävä rooli Suomen elintarviketurvallisuuden varmistamisessa.

Tulevaisuuden kannalta merkittäväksi haasteeksi on todettu mm. kansallinen yhteistyö ja työnjako sekä rahoituksen pitkäjänteisyys. Koulutus ja tutkimus ovat keskeisiä välineitä, kun halutaan pitää suomalainen elintarviketurvallisuus ajan tasalla, jotta pystytään kehittämään uusia toimintamalleja, kun uusia uhkia ilmaantuu. Sivistysvaliokunta yhtyy selonteon johdannon toteamukseen siitä, että vuosien saavutukset voivat kuitenkin valua hukkaan, mikäli elintarviketurvallisuusjärjestelmän ajankohtaisuudesta ja kriisivalmiudesta ei pidetä huolta. Sen vuoksi tulee huolehtia tutkimuksen riittävästä resursoinnista. Kun tutkimuksessa kansallisesti pienellä alalla kootaan voimia yli organisaatio-rajojen, on se kaikkien etu. Näin vahvistetaan viranomaistoimintaa ja korkeakoulujen osaamista mutta myös yhteistyöhön osallistuvien vaikuttavuutta ja yhteiskunnallista vastuuta.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että maa- ja metsätalousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Kimmo Kivelä /ps
vpj.	Inkeri Kerola /kesk	Sanna Lauslahti /kok
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Silvia Modig /vas
	Ritva Elomaa /ps	Tuula Peltonen /sd
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	Tuomo Puumala /kesk
	Jukka Gustafsson /sd	Simo Rundgren /kesk
	Leena Harkimo /kok	Pauliina Viitamies /sd.
	Pauli Kiuru /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.